

Beslutningsforslag nr. B 15. Fremsat den 3. november 1982 af udenrigsministeren

Forslag til folketingsbeslutning

om Danmarks ratifikation af konventionen om afskaffelse
af alle former for diskrimination imod kvinder af
18. december 1979

Folketinget meddeler sit samtykke til, at Danmark ratificerer den på De forenede Nationers generalforsamling den 18. december 1979 vedtagne konvention om afskaffelse af alle former for diskrimination imod kvinder.

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Konventionen om afskaffelse af alle former for diskrimination imod kvinder	1075
Bemærkninger:	
I. Baggrund	1107
II. Redegørelse for problemer i forbindelse med ratifikationen	1107
III. Andre lande	1109
IV. Konventionens indhold	1109

CONVENTION

on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women

The States Parties to the present Convention,

Noting that the Charter of the United Nations reaffirms faith in fundamental human rights, in the dignity and worth of the human person and in the equal rights of men and women,

Noting that the Universal Declaration of Human Rights affirms the principle of the inadmissibility of discrimination and proclaims that all human beings are born free and equal in dignity and rights and that everyone is entitled to all the rights and freedoms set forth therein, without distinction of any kind, including distinction based on sex,

Noting that the States Parties to the International Covenants on Human Rights have the obligation to ensure the equal right of men and women to enjoy all economic, social, cultural, civil and political rights,

Considering the international conventions concluded under the auspices of the United Nations and the specialized agencies promoting equality of rights of men and women,

Noting also the resolutions, declarations and recommendations adopted by the United Nations and the specialized agencies promoting equality of rights of men and women,

Concerned, however, that despite these various instruments extensive discrimination against women continues to exist,

Recalling that discrimination against women violates the principles of equality of rights and respect for human dignity, is an obstacle to the participation of women, on equal terms with men, in the political, social, economic and cultural life of their countries, hampers the growth of the prosperity of society and the family and makes more difficult the full development of the potentialities of women in the service of their countries and of humanity,

KONVENTION

om afskaffelse af alle former for diskrimination imod kvinder

De i denne konvention deltagende stater, som

bemærker, at De forenede Nationers pagt bekræfter troen på fundamentale menneskerettigheder, på det enkelte menneskes personlige værdighed og værd og på mænds og kvinders lige rettigheder,

bemærker, at verdenserklæringen om menneskerettighederne bekræfter princippet om utilstedeligheden af diskrimination og kundgør, at alle mennesker er født frie og lige i værdighed og rettigheder, og at enhver har krav på de rettigheder og friheder, som nævnes i erklæringen, uden forskelsbehandling af nogen art, herunder forskelsbehandling på grund af køn,

bemærker, at stater, der deltager i de internationale menneskerettighedskonventioner, har pligt til at sikre mænd og kvinder lige ret til at nyde alle økonomiske, sociale, kulturelle, borgerlige og politiske rettigheder,

tager i betragtning de internationale konventioner, der under De forenede Nationers og særorganisationernes auspicer er indgået til fremme af lige rettigheder for mænd og kvinder,

endvidere bemærker de resolutioner, erklæringer og anbefalinger, som er vedtaget af De forenede Nationer og særorganisationerne til fremme af lige rettigheder for mænd og kvinder,

imidlertid er bekymrede over, at der trods disse forskellige konventioner, deklARATIONER m.v. fortsat sker en omfattende diskrimination imod kvinder,

erindrer om, at diskrimination imod kvinder er i strid med principperne om lige rettigheder og respekt for menneskets værdighed, hindrer kvinder i på lige fod med mænd at deltage i deres lands politiske, sociale, økonomiske og kulturelle liv, hæmmer fremgang i samfundets og familiens velstand og vanskeliggør den fulde udvikling af kvinders evner og muligheder i deres lands og menneskehedens tjeneste,

Concerned that in situations of poverty women have the least access to food, health, education, training and opportunities for employment and other needs,

Convinced that the establishment of the new international economic order based on equity and justice will contribute significantly towards the promotion of equality between men and women,

Emphasizing that the eradication of *apartheid*, of all forms of racism, racial discrimination, colonialism, neo-colonialism, aggression, foreign occupation and domination and interference in the internal affairs of States is essential to the full enjoyment of the rights of men and women,

Affirming that the strengthening of international peace and security, relaxation of international tension, mutual co-operation among all States irrespective of their social and economic systems, general and complete disarmament under strict and effective international control, the affirmation of the principles of justice, equality and mutual benefit in relations among countries and the realization of the right of peoples under alien and colonial domination and foreign occupation to self-determination and independence, as well as respect for national sovereignty and territorial integrity, will promote social progress and development and as a consequence will contribute to the attainment of full equality between men and women,

Convinced that the full and complete development of a country, the welfare of the world and the cause of peace require the maximum participation of women on equal terms with men in all fields,

Bearing in mind the great contribution of women to the welfare of the family and to the development of society, so far not fully recognized, the social significance of maternity and the role of both parents in the family and in the upbringing of children, and aware that the role of women in procreation should not be a basis for discrimination but that the upbringing of children requires a sharing of responsibility between men and women and society as a whole,

Aware that a change in the traditional role of men as well as the role of women in society

ser med bekymring på, at kvinder, hvor der hersker fattigdom, har den ringeste adgang til føde, sundhed, uddannelse, oplæring, beskæftigelsesmuligheder og andre fornødenheder,

er overbevist om, at oprettelsen af den nye økonomiske verdensorden, byggende på lighed og retfærdighed, vil bidrage betydeligt til at fremme ligestilling mellem mænd og kvinder,

understreger, at udryddelse af *apartheid*, alle former for racisme, racediskrimination, kolonialisme, neokolonialisme, aggression, fremmed besættelse og herredømme og indblanding i staters indre anliggender er af væsentlig betydning for den fulde nydelse af mænds og kvinders rettigheder,

bekræfter, at styrkelsen af den internationale fred og sikkerhed, international ansættelse, samarbejde mellem alle stater uanset deres sociale og økonomiske systemer, almindelig og fuldstændig nedrustning, især nuklear nedrustning under streng og effektiv international kontrol, bekræftelse af principperne om retfærdighed, lighed og gensidige fordele i forholdet mellem landene og virkeliggørelsen af retten for folkeslag under fremmed- og kolonihærdømme og fremmed besættelse til selvbestemmelse og uafhængighed såvel som respekt for national suverænitet og territorial integritet, vil fremme social fremgang og udvikling og dermed bidrage til opnåelsen af fuld ligestilling mellem mænd og kvinder,

er overbevist om, at et lands fulde og hele udvikling, verdens velfærd og fredens sag kræver den størst mulige deltagelse af kvinder på lige fod med mænd på alle områder,

har for øje kvinders store, endnu ikke fuldt anerkendte bidrag til familiens velfærd og samfundets udvikling, moderskabets samfundsmæssige betydning og begge forældres rolle i familien og med hensyn til børnenes pasning og opdragelse, og er opmærksomme på, at kvindens rolle i forplantningen ikke må danne grundlag for diskrimination, men at børnenes opvækst kræver, at ansvaret deles mellem mænd og kvinder og samfundet som helhed,

er opmærksomme på, at opnåelse af fuld ligestilling mellem mænd og kvinder kræver en

and in the family is needed to achieve full equality between men and women,

Determined to implement the principles set forth in the Declaration on the Elimination of Discrimination against Women and, for that purpose, to adopt the measures required for the elimination of such discrimination in all its forms and manifestations,

Have agreed on the following:

Part I
Article 1

For the purposes of the present Convention, the term "discrimination against women" shall mean any distinction, exclusion or restriction made on the basis of sex which has the effect or purpose of impairing or nullifying the recognition, enjoyment or exercise by women, irrespective of their marital status, on a basis of equality of men and women, of human rights and fundamental freedoms in the political, economic, social, cultural, civil or any other field.

Article 2

States Parties condemn discrimination against women in all its forms, agree to pursue by all appropriate means and without delay a policy of eliminating discrimination against women and, to this end, undertake:

- (a) To embody the principle of the equality of men and women in their national constitutions or other appropriate legislation if not yet incorporated therein and to ensure, through law and other appropriate means, the practical realization of this principle;
- (b) To adopt appropriate legislative and other measures, including sanctions where appropriate, prohibiting all discrimination against women;
- (c) To establish legal protection of the rights of women on an equal basis with men and to ensure through competent national tribunals and other public institutions the effective protection of women against any act of discrimination;
- (d) To refrain from engaging in any act or practice of discrimination against women and to ensure that public authorities and

ændring af både mænds og kvinders traditionelle rolle i samfundet og i familien,

er besluttet på, at virkeliggøre de principper, der er nedfældet i erklæringen om afskaffelse af diskrimination imod kvinder, og med dette formål for øje tage de nødvendige forholdsregler til afskaffelse af en sådan diskrimination i alle dens former og udtryk,

er blevet enige om følgende:

Kapitel I
Artikel 1

I denne konvention betyder udtrykket »diskrimination imod kvinder« enhver kønsbestemt sondring, udelukkelse eller indskrænkning, hvis virkning eller formål er at svække eller tilsidesætte princippet om, at kvinder på lige fod med mænd uanset ægteskabelig stilling skal have anerkendt, kunne nyde og udøve menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder på politiske, økonomiske, sociale, kulturelle, borgerlige og alle andre områder.

Artikel 2

De deltagende stater fordømmer alle former for diskrimination imod kvinder, er enige om med alle passende midler og ufortøvet at føre en politik, der går ud på at afskaffe diskrimination imod kvinder, og påtager sig med dette mål for øje

- a) at optage princippet om ligestilling mellem mænd og kvinder i deres statsforfatninger eller i anden passende lovgivning, hvis dette ikke allerede er sket, og gennem lovgivning eller på anden passende måde at sikre den praktiske gennemførelse af dette princip;
- b) at gennemføre passende lovgivning og andre foranstaltninger, herunder om fornødent sanktionsbestemmelser, der forbyder al diskrimination imod kvinder;
- c) at tilvejebringe retslig beskyttelse af kvinders rettigheder på lige fod med mænd og gennem kompetente nationale domstole og andre offentlige institutioner at sikre, at kvinder effektivt beskyttes imod enhver diskriminerende handling;
- d) at afstå fra at tage del i nogen handling eller praksis, der er diskriminerende imod kvinder, og at sikre, at offentlige myndig-

institutions shall act in conformity with this obligation;

- (e) To take all appropriate measures to eliminate discrimination against women by any person, organization or enterprise;
- (f) To take all appropriate measures, including legislation, to modify or abolish existing laws, regulations, customs and practices which constitute discrimination against women;
- (g) To repeal all national penal provisions which constitute discrimination against women.

Article 3

States Parties shall take in all fields, in particular in the political, social, economic and cultural fields, all appropriate measures, including legislation, to ensure the full development and advancement of women, for the purpose of guaranteeing them the exercise and enjoyment of human rights and fundamental freedoms on a basis of equality with men.

Article 4

1. Adoption by States Parties of temporary special measures aimed at accelerating *de facto* equality between men and women shall not be considered discrimination as defined in the present Convention, but shall in no way entail as a consequence the maintenance of unequal or separate standards; these measures shall be discontinued when the objectives of equality of opportunity and treatment have been achieved.

2. Adoption by States Parties of special measures, including those measures contained in the present Convention, aimed at protecting maternity shall not be considered discriminatory.

Article 5

States Parties shall take all appropriate measures:

- (a) To modify the social and cultural patterns of conduct of men and women, with a view to achieving the elimination of prejudices and customary and all other practices which are based on the idea of the inferiority or the superiority of

heder og institutioner handler i overensstemmelse med denne forpligtelse;

- e) at tage alle passende skridt til at afskaffe diskrimination imod kvinder fra enkeltpersoners, organisationers eller virksomheders side;
- f) at træffe alle passende foranstaltninger, herunder lovgivning, for at ændre eller afskaffe eksisterende love, bestemmelser, skikke og praksis, som medfører diskrimination imod kvinder;
- g) at ophæve alle nationale straffebestemmelser, der indebærer diskrimination imod kvinder.

Artikel 3

De deltagende stater skal på alle, og især på politiske, sociale, økonomiske og kulturelle områder, tage passende skridt, herunder lovgivning, for at sikre kvinders fulde udvikling og fremgang, således at de får sikkerhed for at kunne udøve og nyde menneskerettigheder og fundamentale frihedsrettigheder på grundlag af ligestilling med mænd.

Artikel 4

1. Vedtagelse af de deltagende stater af midlertidige særforanstaltninger med sigte på at fremskynde faktisk ligestilling mellem mænd og kvinder skal ikke betragtes som diskrimination efter definitionen i denne konvention, men må på ingen måde have til følge, at der opretholdes ulige eller særskilte normer, og de pågældende foranstaltninger skal ophæves, når formålet med dem, lige muligheder og ligebehandling, er opnået.

2. De deltagende staters vedtagelse af særlige forholdsregler, herunder de i denne konvention indeholdte, der tager sigte på at beskytte moderskab, skal ikke betragtes som diskriminerende.

Artikel 5

De deltagende stater skal tage alle passende forholdsregler:

- a) for at ændre mænds og kvinders sociale og kulturelle adfærdsmønstre med henblik på at opnå afskaffelse af fordomme, sædvaner og al anden adfærd, som hviler på den opfattelse, at det ene køn er mere el-

either of the sexes or on stereotyped roles for women;

- (b) To ensure that family education includes a proper understanding of maternity as a social function and the recognition of the common responsibility of men and women in the upbringing and development of their children, it being understood that the interest of the children is the primordial consideration in all cases.

Article 6

States Parties shall take all appropriate measures, including legislation, to suppress all forms of traffic in women and exploitation of prostitution of women.

Part II

Article 7

States Parties shall take all appropriate measures to eliminate discrimination against women in the political and public life of the country and, in particular, shall ensure to women, on equal terms with men, the right:

- (a) To vote in all elections and public referenda and to be eligible for election to all publicly elected bodies;
- (b) To participate in the formulation of government policy and the implementation thereof and to hold public office and perform all public functions at all levels of government;
- (c) To participate in non-governmental organizations and associations concerned with the public and political life of the country.

Article 8

States Parties shall take all appropriate measures to ensure to women, on equal terms with men and without any discrimination, the opportunity to represent their Governments at the international level and to participate in the work of international organizations.

Article 9

1. States Parties shall grant women equal rights with men to acquire, change or retain their nationality. They shall ensure in partic-

ler mindre værd end det andet, eller på fastlåste kønsroller;

- b) at sikre, at undervisning i familiekundskab omfatter den rette forståelse af, at moderskab er en samfunksfunktion, og anerkender mænds og kvinders fælles ansvar for deres børns opdragelse og udvikling dog således at forstå, at hensynet til børnenes tarv er det vigtigste i alle tilfælde.

Artikel 6

De deltagende stater skal tage alle passende forholdsregler, herunder gennemføre lovgivning, med henblik på at hindre enhver form for handel med kvinder og udnyttelse af kvinder ved prostitution.

Kapitel II

Artikel 7

De deltagende stater skal tage alle passende forholdsregler til at afskaffe diskrimination imod kvinder i landets politiske og offentlige liv, især til at sikre kvinder retten til på lige fod med mænd:

- a) at stemme ved alle valg og folkeafstemninger og til at være valgbare til alle offentligt valgte forsamlinger,
- b) at deltage i udformningen og gennemførelsen af regeringens politik, at beklæde offentlige stillinger og udføre alle offentlige funktioner på alle planer,
- c) at deltage i ikke-guvernemntale organisationer og sammenslutninger inden for landets offentlige og politiske liv.

Artikel 8

De deltagende stater skal tage alle passende forholdsregler til at sikre kvinder mulighed for under samme betingelser som mænd og uden nogen diskrimination at repræsentere deres regeringer på internationalt plan og deltage i internationale organisationers arbejde.

Artikel 9

1. De deltagende stater skal tilstå kvinder ligeret med mænd med hensyn til at erhverve, ændre eller bevare deres statsborgerret.

ular that neither marriage to an alien nor change of nationality by the husband during marriage shall automatically change the nationality of the wife, render her stateless or force upon her the nationality of the husband.

2. States Parties shall grant women equal rights with men respect to the nationality of their children.

Part III

Article 10

States Parties shall take all appropriate measures to eliminate discrimination against women in order to ensure to them equal rights with men in the field of education and in particular to ensure, on a basis of equality of men and women:

- (a) The same conditions for career and vocational guidance, for access to studies and for the achievement of diplomas in educational establishments of all categories in rural as well as in urban areas; this equality shall be ensured in pre-school, general, technical, professional and higher technical education, as well as in all types of vocational training;
- (b) Access to the same curricula, the same examinations, teaching staff with qualifications of the same standard and school premises and equipment of the same quality;
- (c) The elimination of any stereotyped concept of the roles of men and women at all levels and in all forms of education by encouraging coeducation and other types of education which will help to achieve this aim and, in particular, by the revision of textbooks and school programmes and the adaptation of teaching methods;
- (d) The same opportunities to benefit from scholarships and other study grants;
- (e) The same opportunities for access to programmes of continuing education, including adult and functional literacy programmes, particularly those aimed at reducing, at the earliest possible time, any gap in education existing between men and women;
- (f) The reduction of female student drop-out rates and the organization of program-

De skal især sikre, at hverken ægteskab med en udlænding eller ægtemandens ændring af statsborgerret under ægteskabet automatisk ændrer hustruens statsborgerret, gør hende statsløs eller påtvinger hende ægtemandens statsborgerret.

2. De deltagende stater skal tilstå kvinder de samme rettigheder som mænd med hensyn til deres børns statsborgerret.

Kapitel III

Artikel 10

De deltagende stater skal tage alle passende forholdsregler for at afskaffe diskrimination imod kvinder på uddannelsesområdet for at sikre dem ligetret med mænd og især for, på grundlag af ligestilling mellem mænd og kvinder, at sikre:

- a) de samme betingelser for vejledning om højere eller faglig uddannelse, for adgang til at studere ved og tage eksaminer fra undervisningsinstitutioner af enhver art i land- såvel som byområder; denne ligestilling skal sikres på forskoletrinet i folkeskolen i såvel praktiske som teoretiske fag samt under alle former for faglig og lignende erhvervsuddannelse.
- b) adgang til de samme studieordninger og eksaminer, til at blive undervist af lærere med samme kvalifikationer og til skolebygninger og udstyr af samme kvalitet;
- c) afskaffelse af enhver fastlåst opfattelse af kønsrollerne på alle trin og i alle former for uddannelse ved støtte til fællesundervisning og andre former for undervisning, der kan medvirke til opnåelsen af dette formål og især ved revision af lærebøger og skoleprogrammer og ved tilpasning af undervisningsmetoder;
- d) samme muligheder for at udnytte stipendier og anden studiestøtte;
- e) samme muligheder for adgang til efteruddannelse, herunder voksenundervisning, og programmer til at opøve praktiske færdigheder i at læse og skrive og især til undervisning, der har til formål tidligst muligt at formindske en eventuelt bestående uddannelseskluft mellem mænd og kvinder;
- f) formindskelse af kvindelige studerendes frafaldshyppighed under uddannelsen og

mes for girls and women who have left school prematurely;

- (g) The same opportunities to participate actively in sports and physical education;
- (h) Access to specific educational information to help to ensure the health and well-being of families, including information and advice on family planning.

Article 11

1. States Parties shall take all appropriate measures to eliminate discrimination against women in the field of employment in order to ensure, on a basis of equality of men and women, the same rights, in particular:

- (a) The right to work as an inalienable right of all human beings;
- (b) The right to the same employment opportunities, including the application of the same criteria for selection in matters of employment;
- (c) The right to free choice of profession and employment, the right to promotion, job security and all benefits and conditions of service and the right to receive vocational training and retraining, including apprenticeships, advanced vocational training and recurrent training;
- (d) The right to equal remuneration, including benefits, and to equal treatment in respect of work of equal value, as well as equality of treatment in the evaluation of the quality of work;
- (e) The right to social security, particularly in cases of retirement, unemployment, sickness, invalidity and old age and other incapacity to work, as well as the right to paid leave;
- (f) The right to protection of health and to safety in working conditions, including the safeguarding of the function of reproduction.

2. In order to prevent discrimination against women on the grounds of marriage or maternity and to ensure their effective right to work, States Parties shall take appropriate measures:

- (a) To prohibit, subject to the imposition of sanctions, dismissal on the grounds of pregnancy or of maternity leave and discrimination in dismissals on the basis of marital status;

tilbud om undervisning til piger og kvinder, der har forladt skolen før tiden;

- g) samme muligheder er for at deltage aktivt i sport og legemsøvelser;
- h) adgang til særlig vejledning om, hvordan familiens sundhed og trivsel sikres, herunder oplysning og rådgivning om familieplanlægning.

Artikel 11

1. De deltagende stater skal tage alle passende forholdsregler for at afskaffe diskrimination imod kvinder på arbejdsmarkedet for, på grundlag af ligestilling mellem mænd og kvinder, at sikre de samme rettigheder, især hvad angår:

- a) retten til arbejde som en umistelig ret for alle mennesker;
- b) retten til samme beskæftigelsesmuligheder, herunder at samme udvælgelseskriterier anvendes ved ansættelse;
- c) retten til frit valg af erhverv og beskæftigelse, retten til forfremmelse, tryghed i ansættelsen og til alle goder og arbejdsvilkår samt retten til at modtage erhvervsuddannelse og omskoling, herunder lærepladser, videregående erhvervsuddannelse og periodisk efteruddannelse;
- d) retten til ens vederlag, herunder særlige ydelser, og til ligeløn for arbejde af lige værdi såvel som til ligebehandling ved vurderingen af arbejdets karakter;
- e) retten til sociale ydelser, især i tilfælde af pensionering, arbejdsløshed, sygdom, invaliditet og alderdom eller uarbejdsdygtighed af anden årsag såvel som retten til ferie med løn;
- f) retten til sundhedsbeskyttelse og til sikkerhed på arbejdspladsen, herunder sikring af forplantningsevnen.

2. Med henblik på at forhindre diskrimination imod kvinder på grund af ægteskab eller moderskab og for at beskytte deres effektive ret til arbejde skal de deltagende stater træffe passende foranstaltninger til:

- a) at forbyde, under pålæggelse af sanktioner, afskedigelse på grund af graviditet eller barselsorlov og diskrimination ved afskedigelse på grund af ægteskabelig stilling;

F.t. beslutn. vedr. diskrimination imod kvinder

- (b) To introduce maternity leave with pay or with comparable social benefits without loss of former employment, seniority or social allowances;
  - (c) To encourage the provision of the necessary supporting social services to enable parents to combine family obligations with work responsibilities and participation in public life, in particular through promoting the establishment and development of a network of child-care facilities;
  - (d) To provide special protection to women during pregnancy in types of work proved to be harmful to them.
- b) at indføre barselsorlov med løn eller med tilsvarende sociale ydelser uden tab af hidtidig ansættelse, anciennitet eller sociale tilskud;
  - c) at fremme nødvendige sociale støtteordninger, der kan sætte forældre i stand til at forene familieforpligtelser med arbejdsansvar og til at deltage i samfundslivet, især ved at virke for oprettelsen og udbygningen af et net af børnepasningsordninger;
  - d) at sørge for særlig beskyttelse af gravide kvinder, som udfører arbejde af en art, der bevisligt er skadeligt for dem.

3. Protective legislation relating to matters covered in this article shall be reviewed periodically in the light of scientific and technological knowledge and shall be revised, repealed or extended as necessary.

3. Beskyttelseslovgivning vedrørende spørgsmål, der er omfattet af denne artikel, skal med mellemrum tages op til fornyet overvejelse i lyset af videnskabelig og teknologisk viden og skal i nødvendigt omfang revideres, ophæves eller udbygges.

Article 12

Artikel 12

1. States Parties shall take all appropriate measures to eliminate discrimination against women in the field of health care in order to ensure, on a basis of equality of men and women, access to health care services, including those related to family planning.

1. De deltagende stater skal træffe alle passende foranstaltninger til at afskaffe diskrimination imod kvinder på sundhedsområdet for, på grundlag af ligestilling mellem mænd og kvinder, at sikre adgang til sundhedsvejledning, herunder familieplanlægning.

2. Notwithstanding the provisions of paragraph 1 of this article, States Parties shall ensure to women appropriate services in connexion with pregnancy, confinement and the post-natal period, granting free services where necessary, as well as adequate nutrition during pregnancy and lactation.

2. Uanset bestemmelserne i foranstående stk. 1 skal de deltagende stater sikre kvinder passende og om nødvendigt gratis bistand i forbindelse med graviditet og nedkomst og i tiden efter fødslen såvel som tilstrækkelig ernæring under graviditet og amning.

Article 13

Artikel 13

States Parties shall take all appropriate measures to eliminate discrimination against women in other areas of economic and social life in order to ensure, on a basis of equality of men and women, the same rights, in particular:

De deltagende stater skal træffe alle passende foranstaltninger til at afskaffe diskrimination imod kvinder på andre områder af det økonomiske og sociale liv for, på grundlag af ligestilling mellem mænd og kvinder, at sikre de samme rettigheder, især:

- (a) The right to family benefits;
- (b) The right to bank loans, mortgages and other forms of financial credit;
- (c) The right to participate in recreational activities, sports and all aspects of cultural life.

- a) retten til sociale familiedydelser;
- b) retten til at optage banklån, belåne fast ejendom og opnå andre former for økonomisk kredit;
- c) retten til at deltage i fritidsaktiviteter og sportsudøvelse samt i aktiviteter på alle områder inden for kulturlivet.

Article 14

1. States Parties shall take into account the particular problems faced by rural women and the significant roles which rural women play in the economic survival of their families, including their work in the non-monetized sectors of the economy, and shall take all appropriate measures to ensure the application of the provisions of this Convention to women in rural areas.

2. States Parties shall take all appropriate measures to eliminate discrimination against women in rural areas in order to ensure, on a basis of equality of men and women, that they participate in and benefit from rural development and, in particular, shall ensure to such women the right:

- (a) To participate in the elaboration and implementation of development planning at all levels;
- (b) To have access to adequate health care facilities, including information, counselling and services in family planning;
- (c) To benefit directly from social security programmes;
- (d) To obtain all types of training and education, formal and non-formal, including that relating to functional literacy, as well as, *inter alia*, the benefit of all community and extension services, in order to increase their technical proficiency;
- (e) To organize self-help groups and co-operatives in order to obtain equal access to economic opportunities through employment or self-employment;
- (f) To participate in all community activities;
- (g) To have access to agricultural credit and loans, marketing facilities, appropriate technology and equal treatment in land and agrarian reform as well as in land resettlement schemes;
- (h) To enjoy adequate living conditions, particularly in relation to housing, sanitation, electricity and water supply, transport and communications.

Part IV

Article 15

1. States Parties shall accord to women equality with men before the law.

Artikel 14

1. De deltagende stater skal tage hensyn til landbokvinders særlige problemer og den betydelige rolle, de spiller for deres families økonomiske overlevelse, herunder deres arbejde i sektorer med naturaløkonomi, og skal træffe alle passende foranstaltninger til at sikre, at denne konventions bestemmelser finder anvendelse på kvinder i landområder.

2. De deltagende stater skal træffe alle passende foranstaltninger til at afskaffe diskrimination imod kvinder i landområder med henblik på at sikre, at de, på grundlag af ligestilling mellem mænd og kvinder, deltager i og opnår udbytte af udviklingen i landområder, og især til at sikre disse kvinder retten til:

- a) at deltage i udarbejdelsen og virkeliggørelsen af udviklingsplaner på alle niveauer;
- b) at få adgang til tilstrækkelig sundhedspleje, herunder til oplysning, rådgivning og hjælp med hensyn til familieplanlægning;
- c) at få direkte andel i sociale sikringsordninger;
- d) at have adgang til alle former for oplæring og uddannelse, formelt såvel som uformelt, herunder opøvelse af praktiske færdigheder i at læse og skrive, ligesom til at kunne nyde godt af enhver efter- og videreuddannelse bl.a. for at fremme deres tekniske færdigheder;
- e) at organisere selvhjælpsgrupper og andelsforetagender for at opnå lige adgang til økonomiske muligheder ved beskæftigelse eller selvstændig virksomhed;
- f) at deltage i alle det lokale samfunds aktiviteter;
- g) at få adgang til landbrugets kredit- og lånemuligheder, afsætningsfaciliteter, passende teknologi og ligebehandling ved land- og landbrugsreformer såvel som udstykningsprojekter;
- h) at have passende levevilkår, herunder især med hensyn til bolig, sanitære forhold, elektricitets- og vandforsyning, transport og kommunikation.

Kapitel IV

Artikel 15

1. De deltagende stater skal sikre, at kvinder og mænd stilles lige for loven.

2. States Parties shall accord to women, in civil matters, a legal capacity identical to that of men and the same opportunities to exercise that capacity. In particular, they shall give women equal rights to conclude contracts and to administer property and shall treat them equally in all stages of procedure in courts and tribunals.

3. States Parties agree that all contracts and all other private instruments of any kind with a legal effect which is directed at restricting the legal capacity of women shall be deemed null and void.

4. States Parties shall accord to men and women the same rights with regard to the law relating to the movement of persons and the freedom to choose their residence and domicile.

Article 16

1. States Parties shall take all appropriate measures to eliminate discrimination against women in all matters relating to marriage and family relations and in particular shall ensure, on a basis of equality of men and women:

- (a) The same right to enter into marriage;
- (b) The same right freely to choose a spouse and to enter into marriage only with their free and full consent;
- (c) The same rights and responsibilities during marriage and at its dissolution;
- (d) The same rights and responsibilities as parents, irrespective of their marital status, in matters relating to their children; in all cases the interests of the children shall be paramount;
- (e) The same rights to decide freely and responsibly on the number and spacing of their children and to have access to the information, education and means to enable them to exercise these rights;
- (f) The same rights and responsibilities with regard to guardianship, wardship, trusteeship and adoption of children, or similar institutions where these concepts exist in national legislation; in all cases the interests of the children shall be paramount;
- (g) The same personal rights as husband and wife, including the right to choose a family name, a profession and an occupation;

2. De deltagende stater skal i borgerlige retsforhold tilstå kvinder samme retlige handleevne som mænd og samme muligheder for at udøve denne. De skal især give kvinder ligeret med hensyn til indgåelse af aftaler og rådighed over ejendom, og de skal behandle dem lige på alle processtadier ved domstolene.

3. De deltagende stater er enige om, at alle kontrakter og alle andre private dokumenter, hvis retsvirkning tager sigte på at indskrænke kvinders retlige handleevne, skal anses for ugyldige.

4. De deltagende stater skal tilstå mænd og kvinder de samme rettigheder med hensyn til lovgivning om personers ret til at færdes frit og til frit at vælge bopæl og domicil.

Artikel 16

1. De deltagende stater skal tage alle passende forholdsregler til at afskaffe diskrimination imod kvinder i alle ægteskabs- og familieforhold og skal, på grundlag af ligestilling mellem mænd og kvinder, især sikre:

- a) samme ret til at indgå ægteskab;
- b) samme ret til frit at vælge ægtefælle og til kun at indgå ægteskab med deres frie og uforbeholdne samtykke;
- c) samme rettigheder og ansvar under ægteskabet og ved dets opløsning;
- d) samme rettigheder og ansvar som forældre i forhold, der vedrører deres børn, uanset deres ægteskabelige stilling. Det vigtigste er i alle tilfælde børnenes tarv;
- e) samme rettigheder til frit og under ansvar at bestemme antallet af deres børn og intervallerne mellem dem og til at få adgang til oplysning, undervisning og midler, der gør dem i stand til at udøve disse rettigheder;
- f) samme rettigheder og ansvar med hensyn til forældremyndighed, værgemål og formynderskab samt adoption af børn eller i forhold til lignende retsinstitutter, om disse findes i det nationale retssystem. Det vigtigste er i alle tilfælde børnenes tarv;
- g) samme personlige rettigheder som ægtemand og hustru, herunder retten til at vælge efternavn, erhverv og arbejde;

(h) The same rights for both spouses in respect of the ownership, acquisition, management, administration, enjoyment and disposition of property, whether free of charge or for a valuable consideration.

2. The betrothal and the marriage of a child shall have no legal effect, and all necessary action, including legislation, shall be taken to specify a minimum age for marriage and to make the registration of marriages in an official registry compulsory.

Part V Article 17

1. For the purpose of considering the progress made in the implementation of the present Convention, there shall be established a Committee on the Elimination of Discrimination against Women (hereinafter referred to as the Committee) consisting, at the time of entry into force of the Convention, of eighteen and, after ratification of or accession to the Convention by the thirty-fifth State Party, of twenty-three experts of high moral standing and competence in the field covered by the Convention. The experts shall be elected by States Parties from among their nationals and shall serve in their personal capacity, consideration being given to equitable geographical distribution and to the representation of the different forms of civilization as well as the principal legal systems.

2. The members of the Committee shall be elected by secret ballot from a list of persons nominated by States Parties. Each State Party may nominate one person from among its own nationals.

3. The initial election shall be held six months after the date of the entry into force of the present Convention. At least three months before the date of each election the Secretary-General of the United Nations shall address a letter to the States Parties inviting them to submit their nominations within two months. The Secretary-General shall prepare a list in alphabetical order of all persons thus nominated, indicating the States Parties which have nominated them, and shall submit it to the States Parties.

4. Elections of the members of the Committee shall be held at a meeting of States Parties convened by the Secretary-General at United Nations Headquarters. At that meet-

h) samme rettigheder for begge ægtefæller med hensyn til ejendomsret, erhvervelse, bestyrelse, administration, nydelse og rådighed over ejendom, enten uden eller mod vederlag.

2. Børns forlovelse eller ægteskab skal være uden retsvirkning, og der skal tages ethvert fornødent skridt, herunder lovgives, for at få fastsat en mindstebeløst for indgåelse af ægteskab og gøre registrering af indgåelse af ægteskab i et officielt register obligatorisk.

Kapitel V Artikel 17

Til behandling af spørgsmålet om, hvilke fremskridt der er nået med hensyn til gennemførelsen af denne konvention, nedsættes en komité vedrørende afskaffelse af diskrimination imod kvinder (i det følgende betegnet komiteen), som på det tidspunkt, konventionen træder i kraft, skal bestå af 18, og efter at 35 af de deltagende stater har ratificeret eller tiltrådt konventionen, af 23 eksperter af høj moralsk anseende og med sagkundskab på de områder, konventionen omfatter. Eksperterne vælges af de deltagende stater blandt deres egne statsborgere og virker i deres personlige egenskab; der tages ved valget hensyn til en rimelig geografisk fordeling og til repræsentation af såvel de forskellige kulturformer som de vigtigste restssystemer.

2. Komiteens medlemmer vælges ved hemmelig afstemning ud fra en liste over personer, der er opstillet af de deltagende stater. Hver deltagende stat kan opstille én person blandt sine egne statsborgere.

3. Det første valg finder sted seks måneder efter denne konventions ikrafttrædelsesdato. Mindst tre måneder før tidspunktet for hvert valg anmoder De forenede Nationers generalsekretær skriftligt de deltagende stater om inden to måneder at foreslå kandidater. Generalsekretæren udarbejder en alfabetisk liste over samtlige således foreslåede personer med angivelse af de deltagende stater, der har indstillet dem, og fremsender den til de deltagende stater.

4. Valg af komiteens medlemmer finder sted på et af De forenede Nationers generalsekretær indkaldt møde i De forenede Nationers hovedsæde. På dette møde, hvor tilste-

ing, for which two thirds of the States Parties shall constitute a quorum, the persons elected to the Committee shall be those nominees who obtain the largest number of votes and an absolute majority of the votes of the representatives of States Parties present and voting.

5. The members of the Committee shall be elected for a term of four years. However, the terms of nine of the members elected at the first election shall expire at the end of two years; immediately after the first election the names of these nine members shall be chosen by lot by the Chairman of the Committee.

6. The election of the five additional members of the Committee shall be held in accordance with the provisions of paragraphs 2, 3 and 4 of this article, following the thirty-fifth ratification or accession. The terms of two of the additional members elected on this occasion shall expire at the end of two years, the names of these two members having been chosen by lot by the Chairman of the Committee.

7. For the filling of casual vacancies, the State Party whose expert has ceased to function as a member of the Committee shall appoint another expert from among its nationals, subject to the approval of the Committee.

8. The members of the Committee shall, with the approval of the General Assembly, receive emoluments from United Nations resources on such terms and conditions as the Assembly may decide, having regard to the importance of the Committee's responsibilities.

9. The Secretary-General of the United Nations shall provide the necessary staff and facilities for the effective performance of the functions of the Committee under the present Convention.

Article 18

1. States Parties undertake to submit to the Secretary-General of the United Nations, for consideration by the Committee, a report on the legislative, judicial, administrative or other measures which they have adopted to give effect to the provisions of the present Convention and on the progress made in this respect:

deværelse af to tredjedele af de deltagende stater udgør et beslutningsdygtigt flertal, indvælges de kandidater i komiteen, der opnår flest stemmer og et absolut flertal af de stemmer, som de tilstedeværende og stemmeafgivende repræsentanter for deltagerstaterne afgiver.

5. Komiteens medlemmer vælges for et tidsrum af fire år. Funktionstiden for ni af de medlemmer, der vælges ved det første valg, udløber dog efter to års forløb; straks efter det første valg udpeges disse ni medlemmer ved lodtrækning foretaget af komiteens formand.

6. Valget af fem supplerende medlemmer af komiteen afholdes i overensstemmelse med bestemmelserne i denne artikels stk. 2, 3 og 4, efter at den 35. stat har ratificeret eller tiltrådt konventionen. Funktionstiden for to af de supplerende medlemmer, der vælges ved denne lejlighed, udløber efter to års forløb, og disse to medlemmer udpeges ved lodtrækning foretaget af komiteens formand.

7. Ved tilfældigt opstået ledighed udpeger den deltagerstat, hvis ekspert er ophørt at fungere som medlem af komiteen, med forbehold af komiteens godkendelse en anden ekspert blandt sine statsborgere.

8. Komiteens medlemmer modtager, med godkendelse af De forenede Nationers generalforsamling, vederlag af De forenede Nationers midler på sådanne vilkår og betingelser, som generalforsamlingen måtte fastsætte under hensyntagen til betydningen af komiteens opgaver.

9. De forenede Nationers generalsekretær stiller personale og øvrige hjælpemidler til rådighed for komiteen i det omfang, det er nødvendigt for, at komiteen effektivt kan udøve sine funktioner i henhold til denne konvention.

Artikel 18

1. De deltagende stater forpligter sig til med henblik på behandling i komiteen at aflægge beretning til De forenede Nationers generalsekretær om de lovgivningsmæssige, retlige, administrative eller andre foranstaltninger, de har truffet til gennemførelse af konventionens bestemmelser, og om de fremskridt, der er gjort i denne henseende:

- (a) Within one year after the entry into force for the State concerned; and
- (b) Thereafter at least every four years and further whenever the Committee so requests.

2. Reports may indicate factors and difficulties affecting the degree of fulfilment of obligations under the present Convention.

Article 19

1. The Committee shall adopt its own rules of procedure.

2. The Committee shall elect its officers for a term of two years.

Article 20

1. The Committee shall normally meet for a period of not more than two weeks annually in order to consider the reports submitted in accordance with article 18 of the present Convention.

2. The meetings of the Committee shall normally be held at United Nations Headquarters or at any other convenient place as determined by the Committee.

Article 21

1. The Committee shall, through the Economic and Social Council, report annually to the General Assembly of the United Nations on its activities and may make suggestions and general recommendations based on the examination of reports and information received from the States Parties. Such suggestions and general recommendations shall be included in the report of the Committee together with comments, if any, from States Parties.

2. The Secretary-General shall transmit the reports on the Committee to the Commission on the Status of Women for its information.

Article 22

The specialized agencies shall be entitled to be represented at the consideration of the implementation of such provisions of the present Convention as fall within the scope of their activities. The Committee may invite the specialized agencies to submit reports on

- a) inden et år, efter at konventionen er trådt i kraft for den pågældende stat;
- b) herefter mindst hvert fjerde år samt yderligere, når komiteen udbeder sig det.

2. I beretningerne kan angives forhold og vanskeligheder, som har indflydelse på, i hvilken udstrækning forpligtelserne i henhold til denne konvention opfyldes.

Artikel 19

1. Komiteen vedtager selv sin forretningsorden.

2. Komiteen vælger sin formand m.v. for en toårig periode.

Artikel 20

1. Komiteen afholder normalt årlige møder af ikke over to ugers varighed med henblik på at behandle de beretninger, der er afgivet i overensstemmelse med artikel 18 i denne konvention.

2. Komiteens møder afholdes normalt i De forenede Nationers hovedsæde eller et andet passende sted efter komiteens bestemmelse.

Artikel 21

1. Komiteen aflægger gennem Det økonomiske og sociale Råd årlige beretninger til generalforsamlingen om sin virksomhed og kan fremsætte forslag eller almindelige anbefalinger på grundlag af den gennemgang, den har foretaget af beretninger og oplysninger fra de deltagende stater. Sådanne forslag og almindelige anbefalinger skal optages i komiteens beretning tillige med eventuelle kommentarer fra de deltagende stater.

2. Generalsekretæren fremsender komiteens beretninger til kvindekommisionen til underretning.

Artikel 22

Særorganisationerne er berettiget til at være repræsenteret under behandlingen af spørgsmålet om gennemførelsen af bestemmelser i denne konvention, som falder inden for deres sagsområde. Komiteen kan opfordre særorganisationerne til at aflægge beret-

the implementation of the Convention in areas falling within the scope of their activities.

Part VI

Article 23

Nothing in this Convention shall affect any provisions that are more conducive to the achievement of equality between men and women which may be contained:

- (a) In the legislation of a State Party; or
- (b) In any other international convention, treaty or agreement in force for that State.

Article 24

States Parties undertake to adopt all necessary measures at the national level aimed at achieving the full realization of the rights recognized in the present Convention.

Article 25

1. The present Convention shall be open for signature by all States.

2. The Secretary-General of the United Nations is designated as the depositary of the present Convention.

3. The present Convention is subject to ratification. Instruments of ratification shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

4. The present Convention shall be open to accession by all States. Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Secretary-General of the United Nations.

Article 26

1. A request for the revision of the present Convention may be made at any time by any State Party by means of a notification in writing addressed to the Secretary-General of the United Nations.

2. The General Assembly of the United Nations shall decide upon the steps, if any, to be taken in respect of such a request.

Article 27

1. The present Convention shall enter into

ning om konventionens gennemførelse på felter, som falder inden for deres sagsområder.

Kapitel VI

Artikel 23

Intet i denne konvention har indvirkning på nogen bestemmelse, som bidrager mere til opnåelse af ligestilling mellem mænd og kvinder, og som er indeholdt i

- a) en deltagende stats lovgivning eller
- b) i nogen anden international konvention, traktat eller aftale, der gælder for den pågældende stat.

Artikel 24

De deltagende stater påtager sig på nationalt plan at vedtage alle nødvendige forholdsregler, der tilsigter den fulde virkeliggørelse af de rettigheder, der anerkendes i denne konvention.

Artikel 25

1. Denne konvention står åben for under-tegnelse af alle stater.

2. De forenede Nationers generalsekretær er depositar for denne konvention.

3. Denne konvention skal ratificeres. Ratifikationsinstrumenterne skal deponeres hos De forenede Nationers generalsekretær.

4. Denne konvention står åben for tiltrædelse af alle stater. Tiltrædelse finder sted ved deponering af et tiltrædelsesinstrument hos De forenede Nationers generalsekretær.

Artikel 26

1. Anmodning om revision af denne konvention kan til enhver tid fremsættes af en deltagende stat ved skriftlig meddelelse til De forenede Nationers generalsekretær.

2. De forenede Nationers generalforsamling beslutter herefter, om der skal træffes foranstaltninger i anledning af en sådan anmodning og i givet fald hvilke.

Artikel 27

1. Denne konvention træder i kraft på den

force on the thirtieth day after the date of deposit with the Secretary-General of the United Nations of the twentieth instrument of ratification or accession.

2. For each State ratifying the present Convention or acceding to it after the deposit of the twentieth instrument of ratification or accession, the Convention shall enter into force on the thirtieth day after the date of the deposit of its own instrument of ratification or accession.

Article 28

1. The Secretary-General of the United Nations shall receive and circulate to all States the text reservations made by States at the time of ratification or accession.

2. A reservation incompatible with the object and purpose of the present Convention shall not be permitted.

3. Reservations may be withdrawn at any time by notification to this effect addressed to the Secretary-General of the United Nations, who shall then inform all States thereof. Such notification shall take effect on the date on which it is received.

Article 29

1. Any dispute between two or more States Parties concerning the interpretation or application of the present Convention which is not settled by negotiation shall, at the request of one of them, be submitted to arbitration. If within six months from the date of the request for arbitration the parties are unable to agree on the organization of the arbitration, any one of those parties may refer the dispute to the International Court of Justice by request in conformity with the Statute of the Court.

2. Each State Party may at the time of signature or ratification of this Convention or accession thereto declare that it does not consider itself bound by paragraph 1 of this article. The other States Parties shall not be bound by that paragraph with respect to any State Party which has made such a reservation.

3. Any State Party which has made a reservation in accordance with paragraph 2 of this article may at any time withdraw that reservation by notification to the Secretary-General of the United Nations.

tredivte dag efter datoen for deponeringen af det tyvende ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument hos De forenede Nationers generalsekretær.

2. For enhver stat, der ratificerer eller tiltræder denne konvention efter deponeringen af det tyvende ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument, træder konventionen i kraft på den tredivte dag efter datoen for deponeringen af dens eget ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument.

Artikel 28

1. De forenede Nationers generalsekretær skal modtage og til alle stater rundsende teksten til forbehold, der tages af stater ved ratifikationen eller tiltrædelsen.

2. Et forbehold, der er uforeneligt med denne konventions hensigt og formål, er ikke tilladeligt.

3. Forbehold kan til enhver tid tilbagekaldes ved meddelelse herom til De forenede Nationers generalsekretær, som skal underrette alle stater herom. En sådan meddelelse får virkning fra datoen for dens modtagelse.

Artikel 29

1. Enhver tvist mellem to eller flere deltagende stater vedrørende fortolkningen eller anvendelsen af denne konvention, som ikke bilægges ved forhandling, skal på begæring af en af parterne overgives til voldgift. Hvis parterne ikke inden seks måneder fra datoen for begæringen om voldgift kan blive enige om foranstaltning af voldgift, kan enhver af disse parter henvise tvisten til Den internationale Domstol ved anmodning i overensstemmelse med domstolens statutter.

2. Enhver deltagende stat kan på tidspunktet for undertegnelse eller ratifikation af denne konvention eller ved tiltrædelse hertil erklære, at den ikke betragter sig bundet af denne artikels stk. 1. De andre deltagende stater er ikke bundet af denne artikels stk. 1 i forhold til nogen stat, som har taget et sådant forbehold.

3. Enhver deltagende stat, som har taget forbehold i overensstemmelse med denne artikels stk. 2, kan til enhver tid tilbagekalde dette forbehold ved meddelelse herom til De forenede Nationers generalsekretær.

Article 30

The present Convention, the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts of which are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, duly authorized, have signed the present Convention.

Artikel 30

Denne konvention, hvis arabiske, engelske, franske, kinesiske, russiske og spanske tekst er af samme gyldighed, skal deponeres hos De forenede Nationers generalsekretær.

Til bekræftelse heraf har undertegnede, der er behørigt bemyndigede, undertegnet denne konvention.

Bemærkninger

I. Baggrund

Et af De forenede Nationers formål er ifølge pagten at styrke og fremme respekten for menneskerettighederne og de fundamentale frihedsrettigheder uden forskel med hensyn til race, køn, sprog eller religion. Afskaffelse af diskrimination på grund af køn er blevet taget op i en række sammenhænge inden for FN-systemet.

Her skal nævnes ILOs konvention om lige løn til mandlige og kvindelige arbejdere (1951), FNs konvention om kvinders politiske rettigheder (1953), FNs konvention om gifte kvinders statsborgerret (1957), ILOs konvention om forskelsbehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv (1958), UNESCOs konvention mod forskelsbehandling inden for undervisning (1960) og FNs konvention om samtykke til ægteskab, mindstealder for ægteskab og registrering af ægteskaber (1962). Danmark har ratificeret samtlige disse konventioner.

I 1967 vedtog FN en deklARATION om afskaffelse af diskrimination imod kvinder, hvis indhold svarede til de tidligere vedtagne konventioner.

I 1972 blev arbejdet med udformning af en konvention påbegyndt. I efteråret 1979 blev dette arbejde færdiggjort, og den 18. december 1979 blev konventionen om afskaffelse af alle former for diskrimination imod kvinder vedtaget på FNs 34. generalforsamling. Ved FNs Kvindetiårs Verdenskonference, der blev afholdt i København i juli 1980, blev konventionen ved en særlig underskrivelsesceremoni undertegnet af 57 lande, herunder Danmark.

II. Redegørelse for problemer i forbindelse med ratifikationen

Samtlige ministerier og ligestillingsrådet er blevet anmodet om at fremsætte deres bemærkninger til hvorvidt gældende lovgivning under deres ansvarsområde er i overensstemmelse med konventionens bestemmelser, eller må ændres for at Danmark kan ratificere konventionen, eller endelig om det skønnes nødvendigt at tage forbehold over for visse af konventionens bestemmelser.

Fra justitsministeriet, forsvarsministeriet og kirkeministeriet er indkommet bemærkninger, der

giver anledning til problemer i forhold til ratifikationen, medens dette ikke er tilfældet for de øvrige ministeriers samt for Grønlands vedkommende. Fra det færøske landsstyre er meddelt, at såfremt regler gældende for Færøerne ved en nærmere undersøgelse skulle vise sig ikke at være i overensstemmelse med konventionens bestemmelser, vil landsstyret foranledige, at disse regler bliver ændret.

Justitsministeriet har rejst spørgsmålet om, hvorvidt konventionen også sigter på diskrimination imod mænd. At konventionen kun omfatter diskrimination imod kvinder, støttes imidlertid ikke blot af konventionens titel, men også af hele forarbejdet og baggrunden for konventionen.

Derimod indebærer artikel 7 (c), der pålægger de deltagende stater at sikre kvinder retten til på lige fod med manden at deltage i ikke-gouvernementale organisationer og sammenslutninger inden for landets offentlige og politiske liv, en betænkelig begrænsning af den materielle foreningsfrihed. Bestemmelsen forpligter således staten til generelt at forhindre diskrimination imod kvinder udøvet af de omhandlede organisationer og sammenslutninger. Dette må antages at ville indebære en forpligtelse for staten til at tilvejebringe en lovgivning, der forbyder for eksempel politiske partier og private foreninger i øvrigt med tilknytning til det offentlige og politiske liv, at udelukke eller i øvrigt diskriminere imod kvinder. En sådan begrænsning af foreningsfriheden vil dog af principielle grunde ikke kunne accepteres.

Til trods for at princippet om foreningsfrihed hverken formelt eller reelt indebærer en diskrimination ensidigt vendt imod kvinder, og til trods for at det i praksis må antages at være et begrænset antal foreninger inden for landets offentlige og politiske liv, der udviser forskelsbehandling, vil det være juridisk nødvendigt at tage et forbehold over for artikel 7 (c).

Kirkeministeriet har oplyst, at ministeriets bekendtgørelse nr. 350 af 10. juli 1978, der er udsendt i medfør af § 11, stk. 1, i lov nr. 161 af 12. april 1978 om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse m.v. fastsætter, at præstestillinger i folkekirken og dertil svarende

stillinger inden for trossamfund undtages fra lovens område.

Denne undtagelse fra lovens ligebehandlingsprincip er begrundet i hensynet til religionsfriheden, idet grundlovens bestemmelser herom antages at sikre et trossamfund eller en menighed – også en menighed inden for folkekirken – ret til at lægge vægt på en ansøgers køn ved valg af præst, hvis dette måtte være en del af trossamfundets eller menighedens religion.

I betragtning af, at dispensationen fra ligebehandlingsloven for så vidt angår præster kun omhandler en yderst begrænset del af det samlede arbejdsmarked, findes der ikke at være behov for at tage forbehold over for konventionens bestemmelser i artikel 11, der generelt omhandler afskaffelse af diskrimination imod kvinder på arbejdsmarkedet.

Fra *forsvarsministeriets* side er oplyst, at arbejdsministeriet og ligestillingsrådet har tiltrådt en dispensation fra bestemmelserne i lov nr. 161 af 12. april 1978 om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse, idet forsvarsministeriet har fundet behov for indtil videre at fastholde gældende bestemmelser og praksis, hvorefter kvindeligt personel ikke anvendes i stillinger, der primært indebærer mulighed for direkte deltagelse i kamphandlinger.

Anvendelsesområdet for kvindeligt militært personel i hæren og flyvevåbnet er udvidet, og der er iværksat forsøgsordning vedrørende anvendelse af kvindeligt militært personel i visse af søværnets skibe, ligesom yderligere forsøgsordninger overvejes. Det er forudsat, at det kvindelige militære personel tilsikres samme karrieremuligheder, som er gældende for mandligt militært personel med tilsvarende uddannelse.

På denne baggrund anses det ikke for at være nødvendigt at tage forbehold over for konventionens generelle bestemmelser i artikel 11 om beskæftigelse.

Justitsministeriet, forsvarsministeriet, kirkeministeriet og ligestillingsrådet har tiltrådt nærværende forslag til folketingsbeslutning.

III. Andre lande

39 lande har på nuværende tidspunkt ratificeret konventionen, der trådte i kraft 3. september 1981 – 30 dage efter deponering af det 20. ratifikationsinstrument. Heraf har Norge og Sverige ratificeret uden forbehold.

IV. Konventionens indhold

I præamblen bekræftes troen på fundamentale menneskerettigheder og princippet om utilstedeligheden af diskrimination. Staternes forpligtelse til at sikre mænd og kvinder lige ret til at nyde alle økonomiske, sociale, kulturelle, borgerlige og politiske rettigheder fremhæves. Der udtrykkes imidlertid bekymring over, at der trods konventioner, resolutioner m.v., vedtaget i FN og særorganisationerne, fortsat sker en omfattende diskrimination imod kvinder. Det understreges, at oprettelse af den nye økonomiske verdensorden byggende på lighed og retfærdighed vil bidrage betydeligt til fremme af ligestilling, ligesom det understreges, at udryddelse af apartheid, racisme, kolonialisme, aggression og fremmed besættelse og indblanding i statens indre anliggender er af væsentlig betydning for den fulde nydelse af mænds og kvinders rettigheder. Det bekræftes, at styrkelse af den internationale fred og sikkerhed og almindelig og fuldstændig nedrustning vil fremme social fremgang og udvikling og dermed bidrage til opnåelse af fuld ligestilling mellem mænd og kvinder. Det nævnes videre, at kvindens rolle i forplantningen ikke må danne grundlag for diskrimination, men at børnenes opvækst kræver, at ansvaret deles mellem mænd og kvinder og samfundet som helhed.

Konventionens tekst består i øvrigt af 30 artikler opdelt i 6 kapitler.

Kapitel I, artikel 1–6

Heri defineres udtrykket »diskrimination imod kvinder«, ligesom det langsigtede formål med konventionen behandles.

I bestemmelserne angives nogle almindelige principper, der nærmere er konkretiseret i konventionens materielle bestemmelser i de følgende kapitler.

Det fastsættes, at princippet om ligestilling mellem mænd og kvinder skal optages i lovgivningen, og at kvinders menneskerettigheder og frihedsrettigheder skal gennemføres på alle områder, ligesom domstole og andre offentlige institutioner skal sikre, at kvinder effektivt beskyttes imod enhver diskriminerende handling. De deltagende stater skal også tage skridt til at afskaffe diskrimination udvist af enkeltpersoner, organisationer og virksomheder, og endvidere skal der træffes foranstaltninger til også at afskaffe bestemmelser, skikke og praksis, der medfører diskrimination imod kvinder.

Endvidere skal de deltagende stater tage alle passende forholdsregler med henblik på at afskaffe fordomme, sædvaner og al anden adfærd, som hviler på den opfattelse, at det ene køn er mere eller mindre værd end det andet eller på fastlåste kønsroller. Endvidere skal forståelsen af, at moderskab er en samfundsfunktion, indgå i undervisning i familiekundskab; mænds og kvinders fælles ansvar for deres børn skal anerkendes med understregning af, at hensynet til børnenes tarv er det vigtigste i alle tilfælde.

Det er endvidere fastsat, at midlertidige særforanstaltninger med sigte på at fremskynde faktisk ligestilling ikke skal betragtes som diskrimination.

Kapitel II, artikel 7-9

I dette kapitel er fastsat regler til afskaffelse af diskrimination imod kvinder i relation til valg og folkeafstemninger, statsborgerret, besættelse af offentlige stillinger, udførelse af offentlige funktioner samt deltagelse i internationale organisationers arbejde.

I dette kapitels artikel 7 (c), er det fastsat, at de deltagende stater skal sikre kvinder retten til på lige fod med mænd at deltage i ikke-guvernemентаle organisationer og sammenslutninger inden for landets offentlige og politiske liv.

Kapitel III, artikel 10-14

Dette kapitel drejer sig om afskaffelse af diskrimination i forhold til uddannelse, herunder studie-støtte og efteruddannelse, beskæftigelse, herunder aflønning, forfremmelse samt tryghed i ansættelsen og sociale ydelser. Det fastsættes endvidere, at der ikke må ske afskedigelse p.g.a. graviditet og barselsorlov; der skal ske en udbygning af børnepasningsordninger, og der skal ske en beskyttelse af gravide kvinder, som udfører arbejde af en art, der bevisligt er skadeligt for dem.

Desuden fastsættes, at der ikke må være diskrimination på sundhedsområdet, med hensyn til kreditstiftelse og deltagelse i fritids- og kulturaktiviteter og sportsudøvelse.

Der gøres særligt opmærksom på, at der ikke må diskrimineres i forhold til landbokvinder.

Kapitel IV, artikel 15-16

Herefter skal staterne tilstå kvinder samme retlige handleevne som mænd og anse alle kontrakter og private dokumenter, der indskrænker kvinders retlige handleevne, for ugyldige.

I kapitlet er videre fastslået, at der ej heller i forhold til ægteskabslovgivningen og i forhold til børnene må ske diskrimination imod kvinder. Børns forlovelse og ægteskab skal være uden retsvirkning, og officiel registrering af indgåelse af ægteskab skal være obligatorisk.

Kapitel V, artikel 17-22

Heri er fastsat, at der til behandling af spørgsmålet om, hvilke fremskridt der er nået med hensyn til gennemførelse af konventionen, nedsættes en ekspertkomité. Komiteen skal, når konventionen træder i kraft, bestå af 18 - og efter at 35 medlemsstater har ratificeret konventionen af 23 - eksperter af høj moralsk anseelse og med sagskundskab på de områder, konventionen omfatter. Ekspertterne vælges af de stater, der har ratificeret konventionen. Til denne komité skal de deltagende stater aflægge beretning om de foranstaltninger, der er truffet til gennemførelse af konventionen.

Komiteen aflægger gennem FN's økonomiske og sociale Råd beretninger til FN's generalforsamling og kan i den forbindelse fremsætte forslag eller almindelige anbefalinger.

Kapitel VI, artikel 23-30

Heri nævnes, at intet i denne konvention har indvirkning på nogen bestemmelse, som bidrager mere til opnåelse af ligestilling.

Derudover behandles spørgsmål om depositar, mulighed for revision, ikrafttrædelse, forbehold og tvistigheder.